

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2019 m. rugsėjo 12 d.

Remiantis auditorių apžvalga, neseniai priimtiems ES planams gynybos srityje kyla veiksmingumo rizika

Remiantis nauja Europos Audito Rūmų apžvalga, dabartiniai valstybių narių kariniai pajėgumai ir bendradarbiavimas neatitinka naujų ES gynybos politikos užmojų masto. Auditoriai įspėja, kad ypač svarbus vaidmuo tenka sinergijoms tarp ES iniciatyvų ir kitų gynybos ir saugumo sistemų. Tad viską nulems tai, ar Europos Sąjunga gebės papildyti NATO ir išvengti dubliavimo ir persidengimo. Vis dėlto, neseniai pradėtos iniciatyvos ES lygmeniu ir pasiūlytas finansavimo didinimas sukelia su veiksmingumu susijusią riziką.

Kalbant apie Europos gynybą, valstybės narės tvirtai tebelaiiko vairalazdę ir iki 2014 m. ES lygmeniu vykdoma veikla buvo ribota. Tačiau Europos gynybai naują postūmį suteikė pastarojo meto tarptautiniai įvykiai, prie kurių prisidėjo su ekonomika ir pramone susiję veiksniai. Vadovaujantis 2016 m. ES visuotine strategija ir jos įgyvendinimo planu saugumo ir gynybos srityje, buvo pradėta keletas iniciatyvų ir mechanizmų. Šiame kontekste Europos Komisija pasiūlė žymiai padidinti gynybai ir išorės saugumui skirtą ES biudžetą: 22,5 milijardo eurų 2021–2027 m., palyginti su 2,8 milijardo eurų 2014–2020 m. laikotarpiu.

Auditoriai įžvelgia riziką, kad gali pritrūkti tinkamų kontrolės sistemų, kurios padėtų suvaldyti tokį ES išlaidų padidėjimą. Jie taip pat pripažįsta, kad gynyba yra sritis, kuri sudaro valstybių narių suvereniteto pagrindą. Tarp ES valstybių narių, regis, yra aiškių strateginių skirtumų ir jų požiūris į grėsmę saugumui ir ES vaidmens gynyboje supratimas gali skirtis. Valstybėse narėse taip pat galioja skirtingos kovos veiksmų taisyklės ir yra labai įvairių požiūrių į karinės jėgos panaudojimą. Auditoriai pažymi, kad tokiomis aplinkybėmis tam tikrų sąvokų, pavyzdžiui, „strateginis savarankiškumas“ arba „Europos kariuomenė“, reikšmė išlieka plati ir neaiški.

Jie taip pat priduria, kad labai svarbu užtikrinti ES iniciatyvų nuoseklumą ir sinergijas su kitomis gynybos ir saugumo sistemomis. Tai ypač pasakytina apie NATO, kuri 22 valstybėms narėms išlieka pagrindine struktūra, kai kalbama apie kolektyvinę gynybą. Esminis klausimas yra tai, ar ES geba papildyti NATO veiklą ir taip išvengti jos funkcijų dubliavimo ir jų persidengimo.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų apžvalgos pagrindines mintis.
Visą pranešimą rasite čia www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg
E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

„Gynyba apima tikrų karinių pajėgumų, galinčių užkirsti kelį galimoms grėsmėms, sukūrimą, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Juhan Parts. – Neužtikrinus kritinių sėkmės veiksmų ir nenustačius aiškių tikslų, iškyla rizika, kad dabartinės ES iniciatyvos išliks popieriuje ir nebus pasiekta rezultatų“.

Kalbant apie gynybos pajėgumus, yra aiškus atotrūkis tarp veiksmų, kurių tikimasi iš valstybių narių, ir veiksmų, dėl kurių jos gali susitarti ir kuriuos jos gali vykdyti. Auditoriai nurodo, kad karinius pajėgumus Europos Sąjungoje neigiamai paveikė nepakankamos investicijos ir pastaraisiais metais nacionalinei gynybai skiriamų biudžetų mažinimas, ir kad jiems yra būdingas aukštas dubliavimo ir fragmentacijos lygis. Padėtį dar labiau blogina bendrų techninių standartų nebuvimas, kuris kenkia įvairių Europos ginkluotųjų pajėgų sąveikumui. Apskritai, dabartiniai valstybių narių kariniai pajėgumai neatitinka ES karinių užmojų masto ir norint panaikinti šią spragą, tam, kad Europa galėtų apsiginti nepadedama iš išorės, reiktų kelių šimtų milijardų eurų. Jungtinės Karalystės pasitraukimas iš ES dar labiau pablogintų šią situaciją, kadangi JK yra gynybai daugiausiai lėšų skirianti Europos šalis, kuriai tenka apie ketvirtadalį visų ES valstybių narių išlaidų.

Pastaraisiais metais buvo parengta keletas su gynyba susijusių iniciatyvų ir mechanizmų, įskaitant nuolatinį struktūrizuotą bendradarbiavimą (PESCO), suderintą metinę peržiūrą gynybos srityje (CARD) ir Europos gynybos fondą. Šios iniciatyvos ir siūlomas finansavimo padidėjimas ES ir nacionalinių biudžetų lygmenimis gali būti traktuojamas kaip spartesnis žingsnis į priekį Europos gynybos srityje. Tačiau jų sėkmė labai priklauso nuo keleto svarbių sąlygų, kurios, auditorių manymu, šiuo metu nėra vykdomos. Konkrečiai, tai yra:

- veiksmingas ES planavimo procesas;
- valstybių narių dalyvavimas;
- poveikis realiems pajėgumų poreikiams;
- valdymo ir atskaitomybės sistema.

Pastabos leidėjams

Apžvalgoje pateikiami ir analizuojami faktai, susiję su labai konkrečiu klausimu. Ji nėra auditas.

Audito Rūmų apžvalga 9/2019 „Europos gynyba“ paskelbta Europos Audito Rūmų svetainėje eca.europa.eu 23 ES kalbomis.

Kontaktai spaudai dėl šios ataskaitos

Vincent Bourgeois – E. paštas: vincent.bourgeois@eca.europa.eu

Tel. (+352) 4398 47502 / Mob. tel. (+352) 691 551 502